

Kohtuasi C-320/24**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

30. aprill 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

26. aprill 2024

Kassaatorid:

CR

TP

Vastustaja kassatsioonimenetluses:

Soledil Srl, ennetavas kompromissimenetluses [nüüd Soledil SpA]

Põhikohtuasja ese

Kohtuvaidlus kahe tarbija ja ehitusettevõtja vahel seoses nende tarbijate võlgnetava leppetrahvi suuruse kindlaksmääramisega pärast 1998. aastal sõlmitud kinnisasja ostu-müügi eellepingu lõpetamist kohustuste täitmata jätmise tõttu. Põhikohtuasi on Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) pooleliolev menetlus, mille ese on õiguspärasuse kontroll Corte d'appello (apellatsioonikohus, Itaalia) sisulise otsuse üle, mis tehti uuesti läbivaatamise menetluse tulemusena – menetlus, mis toimus vastavalt kassatsioonikohtu eelmisele otsusele, mis oli tehtud appellatsiooniasemes langetatud esimese kohtuotsuse kohta. Selle põhikohtuasja raames tuginesid eraisikud esimest korda kõnealuse leppetrahviklausli ebaõiglasele laadile ja selle tühisusele/ebatõhususele tarbijakaitse valdkonna direktiivi 93/13/EMÜ tähenduses; järelikult kerkib üles küsimus, kas menetluse käigus mitte sõnaselgelt käsitletud küsimustes (nagu käesoleval juhul ebaõiglaste lepingutingimuste tühisus või ebatõhusus) kaudselt kujunenud seadusjõu saab ületada, ja seega, kas selle tühisuse või ebatõhususe

küsimuse saab lahendada omal algatusel Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) uues menetluses.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel küsitakse Euroopa Kohtult võimaluse kohta tõlgendada direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes nii, et sellega on vastuolus riigisisised menetlusnormid, mis takistavad kohtul lahendada omal algatusel ebaõiglase tingimuse tühisuse/ebatõhususe küsimus, juhul kui on tekkinud seadusjõud, mis kujunes kaudselt eelmise sisulise menetluse ja seaduslikkuse kontrolli raames, mille kestel pidevalt eeldati viidatud tingimuse kehtivust ja tõhusust, arvestades ka asjaolu, et puudutatud isikud ei ole põhikohtuasja menetluse kestel sellele tühisusele/ebatõhususele kordagi tuginenud.

Eelotsuse küsimus

Kas nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47 tuleb tõlgendada:

- a) nii, et nendega on vastuolus niisuguste riigisisese kohtumenetluse põhimõtete kohaldamine, mille kohaselt ei või eelotsuse küsimusi, ka lepingu kehtetuse kohta, mida ei ole õiguspärasuse kontrolli raames esitatud või läbi vaadatud, ning mis on kassatsioonimenetlusega loogiliselt kokkusobimatud, analüüsida asja uuesti läbivaatamise menetluses ega õiguspärasuse kontrolli raames, mille suhtes pooled eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsust taotleavad;
- b) ka arvestades kaalutlust tarbijatele omistatava täieliku passiivsuse kohta, kui nad ei ole kordagi vaidlustanud ebaõiglaste lepingutingimuste tühisust või ebatõhusust, välja arvatud kassatsioonkaebuses pärast uuesti läbivaatamise menetlust;
- c) ning seda eelkõige viitega ilmselgelt ülemäärase leppetrahvi tingimuse ebaõiglase laadi tuvastamisele – tingimus, mille ümberkujundamine otsustati õiguspärasuse kontrolli raames leppetrahvi vähendamise kaudu vastavalt asjakohastele kriteeriumidele (suurus) –, ka seetõttu, et tarbijad ei tuginenud (kõnesoleval juhtumil) tingimuse ebaõiglusele, kuni tehti kohtuotsus asja uuesti läbivaatamise menetluses?

Viidatud liidu õigus

Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (edaspidi „direktiiv 93/13“): eelkõige artiklid 6 ja 7

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“): artikkel 47

Euroopa Kohtu 4. juuni 2020. aasta kohtuotsus Kancelaria Medius (C-495/29, EU:C:2020:431) ja 17. mai 2022. aasta kohtuotsus SPV Project 1503 jt (C-693/19 ja C-831/19, EU:C:2022:395); Unicaja Banco (C-869/19, EU:C:2022:397); Ibercaja Banco (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) ja Impuls Leasing Romania (C-725/19, EU:C:2022:396)

Viidatud riigisisene õigus

Tsiviilseadustiku (edaspidi „tsiviilseadustik“) artikli 1341 teine lõik (Codice civile), mis käsitleb selliste tingimuste spetsiifilist topeltallkirjastamise vajadust, mis toovad kaasa lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste märkimisväärse tasakaalutuse ühe lepingupoole kahjuks.

Tsiviilseadustiku artikli 1469-*bis* kolmanda lõike punkt 6, 9. septembril 1998 kehtinud redaktsioonis (põhikohtuasja esemeks oleva lepingu sõlmimise kuupäev), mis kehtestati 6. veebruari 1996. aasta seadusega nr 52, direktiivi 93/13 sõnaselgeks rakendamiseks [millest on vahepeal saanud 6. septembri 2005. aasta seadusandliku dekreeidi nr 206 – Tarbimisseadustik (edaspidi „Tarbimisseadustik“) artikkel 33], mille kohaselt on olemas muu hulgas niisuguste tingimuste ebaõigluse eeldus, mis näevad lepinguliste kohustuste täitmata jätmise korral ette ilmselgelt ülemäärase summa maksmise.

Tsiviilseadustiku artikkel 1469-*quinquies*, 9. septembril 1998 kehtinud redaktsioonis, mis kehtestati seadusega nr 52/1996 [millest on vahepeal saanud tarbimisseadustiku artikkel 36], mille kohaselt on ebaõiglasel tingimused tühised/ebatõhusad ning kohus võib omal algatusel tugineda sellele ebatõhususele, mis kehtib üksnes tarbija kasuks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) artikkel 394 ja vastav tõlgendav kohtupraktika. Selle sätte kohaselt on eelotsusetaotluse esitamise menetlus „kinnine“ menetlus, mille eesmärk on uus otsus, mis asendab Corte di cassazione (kassatsioonikohus, Itaalia) tühistatud otsust, ning pooled ei saa laiendada menetluse eset, esitades uusi küsimusi ja vastuväiteid, sealhulgas omal algatusel esitatavad küsimused, mida Corte di cassazione ei analüüsinud ja mille suhtes on kujunenud kaudne seadusjõud (muu hulgas Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 2. koja 27. oktoobri 2023. aasta määrus nr 29879; 6-3 koja 22. septembri 2022. aasta määrus nr 27736; 6-5 koja 18. oktoobri 2018. aasta määrus nr 26108).

Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) väljakujunenud praktika, mille kohaselt on liidu õigust tõlgendavad põhimõtted, millele on viidatud Euroopa Kohtu otsustes, *ius superveniens*, ja need on riigisisises õiguskorras viivitamata kohaldatavad (muu hulgas Corte di cassazione 5. koja 25. mai 2023. aasta otsus nr 14624; 5. koja 5. aprilli 2023. aasta otsus nr 9375).

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

A. Vahekohtuotsus, menetlus Corte d'appello di Anconas (Ancona apellatsioonikohus, Itaalia) ja esimene kassatsioonkaebus

- 1 9. septembril 1998 sõlmisid CR ja TP äriühinguga Soledil eluruumi ostu-müügi eellepingu. Nad tasusid Soledilile 72 869,16 euro suuruse ettemaksu ja said kinnisasja enda valdusesse, saades kohe selle kasutusõiguse, jäädes ootama lõpliku lepingu sõlmimist.
- 2 Eelleping sisaldas leppetrahvitingimust, millega lepingupooled olid eelnevalt kindlaks määranud ühe lepingupoole kohustuste rikkumise korral teisele lepingu poolele võlgnetava soorituse (nn „leppetrahv“), määrates selle suuruseks tasutud ettemaksu kogusumma, mis ei mõjuta võimaliku suure kahju hüvitamist.
- 3 Poolte vahel on vaidlus, mis tuleneb lõpliku lepingu sõlmimata jätmisest – vaidlus, mis esitati kõigepealt lahendamiseks Collegio arbitralele (vahekohus, Itaalia), kellel on eellepingus sisalduvast vahekohtuklauslist tulenev pädevus.
- 4 Hiljem vaidlustasid CR ja TP vahekohtuotsuse Corte d'appello di Anconas (Ancona apellatsioonikohus, Itaalia), kes tühistas selle 28. märtsi 2009. aasta otsusega muu hulgas seetõttu, et ei järgitud ettenähtud aegumistähtaega. Kõnealune kohus tegi seega otsuse eellepingu tühisuse tuvastamise kohta kohustuste täitmata jätmise tõttu, mille põhjustas CR-i ja TP poolne põhjendamatu keeldumine lõpliku lepingu sõlmimisest ja võlgnetava hinna jääkmakse tegemisest, kohustades neid kinnisasja tagastama. Samal ajal kohustati Soledili tagastama saadud ettemaksu, jättes endale – leppetrahvina, mida kohus oli selliselt vähendanud – üksnes summalt kogunenud intressi. Soledili küsimus täiendava kahju hüvitamise kohta lükati aga sellekohaste tõendite puudumise tõttu tagasi.
- 5 Viidatud kohtuotsuse peale esitas Soledil kassatsioonkaebuse (esimene kassatsioonkaebus), kinnitades leppetrahvi alusetut vähendamist ja kahjuhüvitisnõude põhjendamatu tagasilükkamist. CR ja TP ei võtnud nõuet omaks ja esitasid sellega seoses vastukassatsioonkaebuse, vaieldes vastu sellele, et kohustuste rikkumine toimus nende süül.
- 6 14. novembri 2015. aasta kohtuotsusega nõustus Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) Soledili kassatsioonkaebuse esimese väitega, pidades ebapiisavaks Corte d'appello di Ancona (Ancona apellatsioonikohus, Itaalia) põhjendust kriteeriumide kohta, mida ta rakendas leppetrahvi vähendatud ulatuses suuruse kindlaks määramisel. Vastukassatsioonkaebus jäeti aga rahuldamata, kinnitades, et CR-il ja TP-l on kohustuste täitmata jätmisest tulenev võlg. Seetõttu tühistas kassatsioonikohus vaidlustatud kohtuotsuse osas, mis käsitleb väidet, millega kohus nõustus, ning saatis asja uuesti läbivaatamiseks Corte d'appello di Bolognale (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia), et ta määraks uuesti kindlaks Soledilile võlgnetava leppetrahvi summa, järgides sealjuures Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) suuniseid tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 394 tähenduses.

B. Eelotsusetaotluse esitamise menetlus Corte d'appello di Bolognas (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia) ja teine kassatsioonkaebus

- 7 Seejärel jätkas Soledil kohtuasja Corte d'appello di Bolognas (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia), väites, et leppetrahvi vähendamisel ei võetud arvesse võlausaldaja huvi kohustuse täitmise vastu, soorituste tasakaalu ja eelkõige 9-aastast ajavahemikku, mil CR ja TP kinnisasja valdasid ja kasutasid, ning Soledil ei saanud seda kasumi teenimise eesmärgil välja üürida. Seega palus Soledil kinnitada leppetrahvi summa juba eellepingus ette nähtud suuruses, mis võrdub tasutud 72 869,15 eurose ettemaksuga, ja tunnustada täiendavat kahju, mis tuleneb kinnisasja ebaseaduslikust ning pikaajalisest valdamisest CR-i ja TP poolt, kes palusid omakorda need nõuded rahuldamata jätta.
- 8 Olles kohtuasja uuesti läbi vaadanud, määras Corte d'appello di Bologna (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia) 12. oktoobri 2018. aasta otsusega esiteks CR-i ja TP võlgnetava leppetrahvi suuruseks 61 600,00 eurot, ja lükkas teiseks tagasi Soledili täiendava kahjuhüvitisnõude, esitades eelkõige põhjenduseks, et: a) uuesti läbivaatamise otsuse ese piirdus leppetrahvi kohaldamise ja selle võimaliku vähendamisega ning võimaliku suurema kahju tõendamisega; b) et vaidlust ei ole asjaolus, et täidetud olid tingimused, millest tulenevalt sai Soledil eellepingus kokkulepitud leppetrahvi, ning see asjaolu oli riigisisese kohtupraktikaga kaetud; et kõnealune leppetrahvi tingimus oli ülemäärane ka võttes arvesse kinnisasja faktilist valdamist, mis kestis tegelikult palju aastaid, ja võlausaldaja huvi kinnisasja müügi või väljaüürimise vastu; d) et CR ja TP maksid kokkulepitud ettemaksu, samas kui Soledil võis samal ajal saada vastavalt summalt intressi, või säästa intressikulu summadelt, mille ta oleks alternatiivselt pidama tasuma laenult; e) et peeti õiglaseks viidata 550,00 euro suurusele kuutasule (mis on kohtuasja kahe poole viidatud kuutasudega võrreldes keskmine), kokku võlgnetavas summas 61 600,00 eurot, intressideta ja võtmata arvesse raha väärtuse langemist, arvestades punkti d; f) et Soledil ei tõendanud talle täiendava kahju tekkimist.

c) Põhikohtuasi (kassatsioonkaebus Corte d'appello di Bologna (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia) otsuse peale, mis tehti uuesti läbivaatamise menetluses)

- 9 CR ja TP esitasid kõnealuse kohtuotsuse peale õiguspärasuse kontrolli kaebuse Corte di cassazionele (Itaalia kassatsioonikohus) (teine kassatsioonkaebus) ning selles põhikohtuasjas tekkis vajadus Euroopa Kohtu eelotsuse järele direktiivi 93/13 tõlgendamise kohta.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 10 Kõnealuses kaebuses tuginevad CR ja TP (edaspidi ka „kaebajad“) esimest korda uuele väitele, st, et ostu-müügi eelleping kujutab endast lepingut tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel ning et vaidlusalune leppetrahviklausel on ebaõiglane, kuna see kohustab maksuma kahjuhüvitisena teatavat rahasummat ilmselgelt

ülemäärases summas. Sellisena oleks tulnud sellele kohaldada spetsiifilist topelallkirjastamist tarbijate poolt, ja kuna seda ei toimunud, tuleks tuvastada vajaduse korral omal algatusel selle tühisus või tunnistada see vajaduse korral omal algatusel ebatõhusaks tsiviilseadustiku artikli 1341 teise lõigu ja artikli 1469-bis kolmanda lõigu punkti 6 alusel, koostoimes tsiviilseadustiku artikliga 1469-*quinqüies*, mida kõiki käsitletakse lepingu sõlmimise hetkel kehtinud versioonis.

- 11 Sellest tulenevalt jättis Corte d'appello di Bologna (Bologna apellatsioonikohus, Itaalia) väidetavalt ekslikult kõnealuse tingimuse tühisuse omal algatusel tõstatamata. Selles osas väidavad kassaatorid, et tühisuse aspekti kohta omal algatusel otsuse tegemist ei saa pidada välistatuks väljakujunenud kaudse seadusjõu tõttu, mis tekkis pärast Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) esimest otsust, kuna igal juhul peab prevaleerima tarbijakaitse.
- 12 Teise võimalusena, juhul kui selle väitega ei nõustuta, väidavad kassaatorid, et asja sisuliselt lahendav kohus määras nende poolt võlgnetava leppetrahvi summa valesti ja vastuoluliste põhjendustega.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 13 Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) viitab kõigepealt enda praktikale, mille kohaselt on tarbijakaitse õigusnormid kohaldatavad kinnisasja ostu-müügi eellepingule, juhul kui see sõlmitakse müüja või teenuse osutaja ja eraisikute vahel, kes tegutsevad väljaspool oma võimaliku majandustegevuse vajadusi, nagu käesoleval juhul (muu hulgas Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 6-2. koja 14. jaanuari 2021. aasta määrus nr 497).
- 14 Selles osas on Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) seisukohal, et käsiraha, leppetrahvitingimused ja muud sarnased tingimused, millega pooled leppisid eelnevalt kokku teisele poolele võlgnetava hüvitise suuruses lepingust taganemise või lepingust tulenevate kohustuste täitmata jätmise, ei ole iseenesest ebaõiglased; need ei kuulu tsiviilseadustiku artiklis 1341 sätestatud tingimuste hulka ja need ei vaja seega tarbijapoolset eraldi heakskiitu. Siiski kehtib seadusega nr 52/1996, millega rakendatakse direktiivi 93/13, tsiviilseadustiku artiklitesse 1469-*bis* ja 1469-*quinqüies* – lepingu sõlmimise hetkel kehtinud kord – sisseviidud eeskirjade tagajärjel eeldus, et tingimused, mis kohustavad lepinguliste kohustuste täitmata jätmise korral tasuma ilmselgelt ülemäärase summa, on ebaõiglased. Sellist ebaõiglust karistatakse nende lepingutingimuste tühisuse või ebatõhususega, mis toimib üksnes tarbija kasuks ning mille „kohus võib omal algatusel tuvastada“, viidatud artikli 1469-*quinqüies* tähenduses.
- 15 Tegemist on aga kassatsioonkaebuse uue väitega, mille kassaatorid esitasid üksnes teises kassatsioonkaebuses viimasena, pärast eelotsusetaotluse esitamise otsust, väide, mis on vastuolus eelkõige seadusjõuga, mis kaudselt tekkis vaidlusaluse leppetrahvitingimuse kehtivuse ja tõhususe osas. Nimelt:

- a) esiteks eeldab leppetrahvitingimuse ülemäärasuse tõttu vähendamise otsus, mille Corte di cassazione esimeses kohtuotsuses tegi, loogilis-õiguslikust seisukohast tingimata sellesama tingimuse kehtivust ja tõhusust, mis on muutunud kohaldatavaks pärast lepingu lõpetamist, tulenevalt kassaatorite enda poolset lepinguliste kohustuste rikkumisest, ja
- b) teiseks ei esitanud kassaatorid eelmistes kohtuastmetes ühtegi väidet leppetrahvitingimuse tühisuse või ebatõhususe kohta.
- 16 Sellest seisukohast märgib Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), et asja uus läbivaatamine on „kinnine“ menetlus, milles tehakse uus otsus asendamaks see, mille Corte di cassazione tühistas. Viidatud artiklit käsitlev kohtupraktika kinnitab, et ei ole välistatud mitte üksnes see, et pooled laiendavad kohtumenetluse eset, sõnastades uusi küsimusi, vaid rakenduvad ka piirangud, mis tulenevad Corte di cassazione esimese otsusega kaudselt välja kujunenud seadusjõust, mistõttu ei ole võimalik tuletada ega analüüsida isegi omal algatusel lahendatavaid küsimusi ja küsimusi, mis muutuvad vaatamata sellele, et neid sõnaselgelt ei käsitleta, mittevajalikuks muu küsimuse lahendamise tõttu (vt selle kohta Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 2. koja 27. oktoobri 2023. aasta määrus nr 29879; 6-3. koja 22. septembri 2022. aasta määrus nr 27736; 6-5 koja 18. oktoobri 2018. aasta määrus nr 26108).
- 17 Selles kontekstis lisab Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), et käesoleval juhul on lepingutingimuse võimaliku tühisuse/ebatõhususe küsimuse lahendamise pädevuse omal algatusel kasutamisega juba hiljaks jäänud, sest Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) oli võimalus tuvastada see tühisus omal algatusel, aga kuna ta otsustas tühistada üksnes apellatsioonikohtu viidatud leppetrahvi vähendamise põhjenduse, siis nägi ta tingimata ette selle lepingutingimuse kehtivuse ja tõhususe (nõue), piirates selle tagajärjel uuesti läbivaatamise otsuse leppetrahvi summa suuruse kindlaks määramisega (nõude summa).
- 18 Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) tuletab siiski meelde oma väljakujunenud praktikat, mille kohaselt on Euroopa Kohtu otsustel, mis tõlgendavad Euroopa Liidu õigust, *ius superveniens* toime ja need on vahetult kohaldatavad riigisisises õiguskorras ning sellest tulenevalt ka asja sisuliselt lahendava kohtu uuesti läbivaatamise menetluses, mis järgneb Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) tehtud tühistavale otsusele, siiski ainsa piiranguga suhete osas, mis on juba lõppenud (vt selle kohta muu hulgas Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 5. koja 25. mai 2023. aasta otsus nr 14624, 5. koja 5. aprilli 2023. aasta otsus nr 9375). Lisaks, nimelt tarbijat kaitsva tühisuse valdkonnas on Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) kinnitanud, et Euroopa Kohtu enda suunised müüjate või teenuse osutajate ja tarbijate vaheliste lepingute ebaõiglaste tingimuste valdkonnas tugevdavad kohtu pädevust ja kohustust lahendada omal algatusel tühisuse küsimus, mis on esmatähtis nõrki lepingupooli (tarbijad, hoiustajad, investorid) kahjustavatest rikkumistest hoidumise ja turu korrektse toimimise (Corte di cassazione, Sezioni Unite (Itaalia

kassatsioonikohtu ühendatud kojad)) 12. detsembri 2014. aasta otsus nr 26242) soodustamisel.

- 19 Seega küsib Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), kas vaatamata riigisisestele menetlusnormidele, mis kohustavad teda kohtuotsuse seadusjõudu järgima, peab ta sellegipoolest lahendama vaidlusaluse leppetrahvitingimuse tühisuse/ebatõhususe küsimuse omal algatusel, kuna tegemist on tarbijaid kaitsva korruga, millega rakendatakse selle valdkonna liidu õigust.
- 20 Selle kohta rõhutab Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus), et Euroopa Kohus on hiljuti teinud otsuse nimelt selle kohta, kas direktiiviga 93/13 on vastavuses teatavate liikmesriikide (vastavalt Hispaania, Rumeenia ja Itaalia) teatavad menetlusõiguse normid, mis takistavad jõustunud kohtuotsuste korral täitmisega seotud küsimusi lahendaval kohtul (või apellatsioonikohtul) vaadata omal algatusel läbi tarbija ja kaupleja vahelistes lepingutes sisalduvate tingimuste ebaõiglane laad, mis on seadusjõustunud kohtuotsuse esemeks. Tegemist on Euroopa Kohtu suurkoja 17. mai 2022. aasta otsusega SPV Project 1503 jt (C-693/19 ja C-831/19, EU:C:2022:395); otsusega Unicaja Banco (C-869/19, EU:C:2022:397); Ibercaja Banco (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) ja Impuls Leasing Romania (C-725/19, EU:C:2022:396).

Märgitakse, et seoses Itaalia õiguskorraga on Euroopa Kohus otsustanud, et direktiivi 93/13/EMÜ artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 on vastuolus niisugused riigisisest õigusnormid, milles on ette nähtud, et kui võlgnik ei ole esitanud vastuväidet maksekäsu peale, mille kohus tegi võlausaldaja avalduse alusel, ei saa täitmisega seotud küsimusi lahendav kohus hiljem kontrollida maksekäsu aluseks olnud lepingutingimuste võimalikku ebaõiglast laadi, sest kohtulahendi seadusjõud, mille see maksekäsk on omandanud, hõlmab vaikimisi ka need tingimused, mis omakorda välistab nende kehtivuse igasuguse hilisema läbivaatamise (kohtuotsus SPV Project 1503 jt, C-693/19 ja C-831/19).

Poolte menetlusliku käitumise kaalumise kohta leidis Euroopa Kohus Hispaania õiguskorda käsitlevas otsuses, et direktiivi 93/13/EMÜ samade sätetega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mille alusel liikmesriigi kohus, kellele on esitatud apellatsioonkaebus kohtuotsuse peale, millega piiratakse ajaliselt selliste alusetult tasutud summade tagasimaksmist, mida tarbija tasus tingimuse alusel, mille ebaõiglane laad on tuvastatud, ei saa omal algatusel tõstatada väidet, et on rikutud viidatud sätet, ega kohustada neid summasid täies ulatuses tagasi maksuma olukorras, kus seda, et kõnealune tarbija ei ole seda ajalist piirangut vaidlustanud, ei saa pidada tema täielikust passiivsusest tingituks (kohtuotsus Unicaja Banco, C-869/19).

- 21 Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) lisab, et viidatud kohtupraktika on kooskõlas sellega, mida Euroopa Kohus on juba kinnitanud seoses tarbijakaitse tõhususe põhimõttega direktiivi 93/13 ja harta artikli 47 tähenduses, millega on vastuolus riigisisese sätte selline tõlgendus, mis on takistuseks sellele, et kohus, kellele müüja või teenuse osutaja on esitanud tarbija vastu hagi, mis kuulub selle

direktiivi kohaldamisalasse, ja kes teeb tagaseljaotsuse, sest tarbija ei ole ilmunud kohtuistungile, kuhu teda kutsuti, võtab menetlust korraldavaid meetmeid, mis on vajalikud, et hinnata omal algatusel, kas müüja või teenuse osutaja esitatud nõude aluseks olevad lepingutingimused on ebaõiglased, kui sel kohtul on kahtlusi nende lepingutingimuste ebaõigluse osas kõnesoleva direktiivi mõttes (4. juuni 2020. aasta kohtuotsus Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431).

- 22 Eespool kokkuvõetud põhjustel peatab Corte di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) menetluse ja küsib Euroopa Kohtult, kas direktiivi 93/13 saab tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene menetlusnorm, mis takistab kohtul lahendada omal algatusel ebaõiglase lepingutingimuse tühisuse või ebatõhususe küsimuse, kui kaudselt on välja kujunenud kohtuotsuse seadusjõud nii sisulises menetluses kui ka õiguspärasuse kontrolli menetluses, mis eeldas selle menetluse kogu kestuse ajal viidatud lepingutingimuse kehtivust ja tõhusust, arvestades ka asjaolu, et puudutatud isikud ei tuginenud kõnealuse menetluse kestel kordagi sellele tühisusele või ebatõhususele.

TÖÖDOKUMEN